

مجموعه شرکت های مهندسی دانش بنیان رها

پروتکل های ارتباطی

مجموعه شرکت های دانش بنیان رها

rahaco.net/mag

فهرست

۳ پروتکل های ارتباطی IDE ، SATA ، PATA ، SCSI ، SAS ، SSD و AHCI

۳ پروتکل ارتباطی PATA

۵ SATA برای غلبه بر محدودیت PATA

۶ نسخه های مختلف پروتکل ارتباطی SATA

۷ نکات بیشتر از SATA

۸ جمع بندی نهایی پروتکل های ارتباطی

۹ پروتکل ارتباطی SCSI

۹ پروتکل ارتباطی SAS

۱۰ ظاهر فیزیکی SAS

۱۱ بهترین اندازه برای سرعت هارد دیسک:

۱۳ آسیب پذیر بودن حافظه های SSD نسبت به قطع ناگهانی برق

۱۳ تفاوت بین IDE و SATA

۱۵ تفاوت های IDE و AHCI در کنترلر بایوس سیستم

۱۶ ویژگی دیگر AHCI ویژگی hot plugging است.

پروتکل های ارتباطی IDE ، SATA ، PATA ، SCSI ، SAS ، SSD و AHCI

پروتکل های ارتباطی IDE مخفف Integrated Drive Electronics است.

یک رابط استاندارد برای رسانه های ذخیره سازی مثل دیسک های سخت و دیسک های نوری بوده است.

اگرچه در ابتدا موانع زیادی برای این رابط وجود داشت اما سرانجام به عنوان یک استاندارد، کامل شد.

و درایوهای مختلف از تولیدکنندگان مختلف می توانند به بیشتر مادربردها Attach شوند.

چند سال پس از ساخته شدن IDE ، توسعه دهندگان با استانداردهای پیشرفته تر به نام EIDE و یا Enhanced

Integrated Drive Electronics، که سه بار سریع تر از نسخه های قدیمی تر کار می کردند. به عرصه آمدند.

بیش از چهل یا هشتاد سیم در کابل EIDE وجود دارد.

که به طور عمده ترکیب و ارتباط کنترلر، و یا برد مدار، با هارد دیسک را بر عهده دارند IDE. به عنوان PATA نیز

شناخته شده است، به معنی ATA موازی.

پروتکل ارتباطی PATA

یکی دیگر از پروتکل های ارتباطی PATA است که یک تکنولوژی بر پایه IDE است.

که برای اتصال دستگاه های ذخیره سازی و یا درایوهای نوری به مادربرد سیستم استفاده می شود.

به PATA به اختصار ATA هم گفته می شود.

دلیل آن این است که بعد از اینکه تکنولوژی SATA یا Serial ATA به میان آمد نام تکنولوژی ATA را PATA گذاشتند.

طول کابل های PATA دراز است و شکلی صاف دارند و دارای کانکتوری با ۴۰ عدد پین هستند.

یک سر کابل PATA به پورت PATA موجود در مادربرد کامپیوتر متصل می شود.

که معمولاً IDE نشانه گذاری می شود و یک سر دیگر کابل PATA به دستگاه ذخیره سازی مان مانند هارددیسک وصل می شود.

برخی از کابل های PATA دارای کانکتور اضافی برای اتصال به بیش از یک دستگاه ذخیره سازی مثل هارددیسک می باشند.

کابل های PATA در طراحی های ۴۰ سیمی و ۸۰ سیمی عرضه می شوند.

دستگاه های ذخیره سازی جدید که از استاندارد PATA پشتیبانی می کنند نیاز به طراحی ۸۰ سیمی استاندارد PATA دارند تا سرعت قابل قبولی را به همراه داشته باشند.

هردوی کابل های PATA از نزدیک به طراحی ۴۰ سیمی شباهت دارند و تمایز دادن بصری آن ها از یکدیگر کمی سخت به نظر می رسد.

اما با این وجود راهی هم برای تمایز دادن آن ها از یکدیگر وجود دارد.

این که کانکتور های کابل های ۸۰ سیمی به رنگ های سیاه، خاکستری و آبی هستند و کانکتور های ۴۰ سیمی PATA تنها به رنگ سیاه هستند.

نکته: با اینکه استانداردهای پروتکل های ارتباطی SATA و PATA هر دو بر پایه IDE هستند اما کابل ها و کانکتور های (PATA یا همان (ATA معمولاً IDE نامیده می شوند.

دستگاه هایی که از فناوری PATA پشتیبانی می کنند از direct memory access یا DMA استفاده می کنند. DMA به دستگاه امکان می دهد تا به طور مستقیم از حافظه استفاده کنند بدون اینکه از CPU بهره ببرد که این کار از بار پردازشی CPU می کاهد.

Ultra DMA یا UDMA در ATA نسخه ۴ ظاهر شد و قابلیت نرخ انتقال داده را تا ۴۴ MB/s داشت. با این حال با توسعه در صنعت، برای غلبه بر برخی از مشکلات PATA از جمله سقف عملکرد، مسائل مربوط به کابل کشی، و تحمل ولتاژ مورد نیاز، نیاز به یک رابط جدید ذخیره سازی به وجود آمد. بنابراین، رابط ATA سریال تعریف شد.

SATA برای غلبه بر محدودیت PATA

SATA برای غلبه بر محدودیت PATA و کابل کشی ساده و بهبود عملکرد طراحی شده بود. رابط پیشرفته متوالی یا SATA بسیار مشابه IDE کار می کند.

کابل های آن بلند و نازک هستند و کاملاً همان توابع یکپارچه سازی دیسک های سخت با کنترل در کامپیوترهای شخصی را دارا می باشند،

اما این دستگاه ها با سرعتی بالاتر از واسط الکترونیکی یکپارچه دیسک گردان، کار می کنند.

امروزه بسیاری از کامپیوترهای شخصی با SATA منطبق است و با پیشرفت و رشد بیشتر فناوری، در حال حاضر کامپیوترهای کمتری وجود دارند که با کانکتور IDE سازگار باشند.

نسخه های مختلف پروتکل ارتباطی SATA

همانند تمام فناوری ها، رابط کاربری SATA از چندین iterations برای تطابق با استانداردهای مدرن برخوردار است. **پروتکل های ارتباطی SATA** تا به امروز با سه نسخه متفاوت ارائه شده است.

به غیر از برخی از تفاوت های جزئی، مانند NCQ که مخفف Native Command Queuing بوده و به همراه SATA 2.0 معرفی شد.

تفاوت اصلی بین نسخه های SATA 2.0 و ۳/۰ سرعت انتقال داده ای است که می توانند ارائه دهند. پروتکل ارتباطی SATA 1.0 که امروزه منسوخ شده و کامپیوترهای جدید از این نسخه و Interface را ندارند. بنابراین هیچ موضوعی برای بحث در خصوص SATA 1.0 نیست و مختومه است. هر سه connector و کابل های نسخه های مختلف SATA با هم سازگار هستند.

و تفاوت سرعت انتقال داده ها بین کابل ها، موضوعی است که می خواهیم در این مورد با شما صحبت کنیم.

SATA به طور پایه ای و کلی، درون کامپیوتر و روی مادربرد قرار دارد.

پس به این ترتیب شما فقط می توانید دستگاه های ذخیره سازی داخلی (مثل هارد دیسک) را بدان متصل کنید.

اگر مادربرد سیستم شما از eSATA (external-SATA) هم پشتیبانی کند شما می توانید از بیرون کیس هم دستگاه

به سیستم متصل کنید.

شکل ظاهری آن مانند یک رابط معمولی SATA است.

همانند VGA و یا اتصالات USB اما نکته اینجاست که این اتصال خیلی هم قدرتمند عمل نمی کند.

و دستگاه هایی که به این طریق به سیستم متصل می شوند نمی توانند از سرعت SATA3.0 بهره مند شوند.

فناوری SATA در طول سالیان گذشته تا به امروز دستخوش تغییرات زیادی شد که منجر به ارائه ورژن های مختلف گردید.

و آن چیزی که امروزه ما شاهد آن هستیم بلوغ کامل SATA تا به امروز است که فقط تعداد محدودی دستگاه را با سیستم ارتباط می دهد

که این به نوبه خود در سرعت انتقال اطلاعات این تکنولوژی خیلی مؤثر است برعکس پورت USB که از میلیون ها دستگاه پشتیبانی می کند.

نکات بیشتر از SATA

همه این استانداردها و سرعت ها و اتصالات ممکن است کمی کاربران را گیج کند.

اما جای نگرانی نیست تمام کابل های داخلی SATA نه تنها باهم سازگار هستند، بلکه همگی در همه نسخه ها

یکسان هستند. به عنوان مثال، شما می توانید از آنچه به عنوان کابل SATA 1.0

با یک دستگاه و مادربرد SATA 3.0 علامت گذاری شده است استفاده کنید و سرعت انتقال را از دست ندهید.

که این معنی را می دهد که کابل SATA III اساساً یک اصطلاح بازاریابی است که سروصدا کرده است.

اما در مورد Connector ها قضیه متفاوت است، سرعت در نسخه های مختلف اینترفیس های SATA باهم فرق دارند.

به عنوان مثال، یک هارددیسک SATA 3.0 متصل به پورت SATA 2.0 فقط به اندازه سرعتی که SATA 2.0 مادربرد پشتیبانی می کند نقل و انتقال اطلاعات خواهد داشت.

بنابراین شما از هر کابلی برای اتصال دستگاه های دارای اینترفیس SATA می توانید استفاده کنید. فقط باید مطمئن شوید که ورژن ساتای دستگاهی که می خواهید به مادربرد متصل کنید یکی باشد. مانند همین مثالی که زدیم اگر مثلاً هارددیسک SATA 3.0 باشد و اینترفیس مادربرد SATA 2.0 باشد. سرعت نهایی معادل سرعت اینترفیس SATA 2.0 مادربرد خواهد بود.

جمع بندی نهایی پروتکل های ارتباطی

رابط SATA I ، که به طور رسمی به عنوان SATA 1.5Gb / s شناخته می شود، نسل اول رابط SATA است که با سرعت 1/5 گیگابایت بر ثانیه کار می کند.

ظرفیت پهنای باند، که توسط رابط پشتیبانی می شود، تا 150 مگابایت بر ثانیه است.

رابط SATA II که به طور رسمی به عنوان SATA 3Gb / s شناخته می شود، نسل دوم SATA است که با سرعت 3/0 Gb/s پشتیبانی کرده و ظرفیت پهنای باند در این اینترفیس تا 300 مگابایت در ثانیه پشتیبانی می شود.

رابط SATA III که به طور رسمی به عنوان SATA 6Gb / s شناخته می شود، نسل سوم رابط SATA است که با

سرعت ۶/۰ Gb/s پشتیبانی کرده و ظرفیت پهنای باند در این اینترنتیسی تا ۳ Gb/s در ثانیه پشتیبانی می شود.

پروتکل ارتباطی SCSI

SCSI کلمه اختصاری Small Computer Systems Interface می باشد.

که اشاره دارد به ورودی (سوکت) برای وصل شدن چاپگر یا هر دیسک دیگری یا اسکنر و هر چیزی که دسترسی و اجازه به اتصال برای خروجی SCSI را دارد.

طراحی آن از طرف شرکت اپل می باشد.

سرعت انتقال داده ها در سال ۱۹۸۶ به ۵ مگابایت می رسید، در واقع همان سالی که ظهور پیدا کرد.

همراه با امکان اتصال ۸ هارد در خروجی واحد با کابلی که به ۶ متر می رسید و الان به ۶۴۰ مگابایت و کابل ۱۲ متر می رسد و برای ۱۶ هارد دیگر توسعه پیدا کرده است.

در این نوع هارد می توان بدون در نظر گرفتن CPU مستقیما به RAM متصل شد.

البته برای سرورهای زیاد و پایگاه داده هایی بالا مناسب است.

و سازگاری با کاربر عادی ندارد و خیلی کم مادربردی پیدا می شود که این نوع هارد را پشتیبانی کند.

لذا به کارت کنترل مخصوص SCSI یا SAS نیاز هست. این نوع هاردها از فن آوری Raid پشتیبانی می کند.

پروتکل ارتباطی SAS

SAS در واقع نسل جدیدی از پروتکل های ارتباطی است که دارای سرعت بالایی می باشد و برای

سخت افزاری هایی که عملیات انتقال اطلاعات را انجام می دهند استفاده می شود.

که قطعاً یکی از آن ها هارد دیسک می باشد.

نوع انتقال اطلاعات SAS همانند طرحی که در قدیم استفاده می شده است ترتیبی و یا نقطه به نقطه بوده و از انتقال موازی بهره نمی گیرد.

درواقع در توضیح دقیق می توان گفت رابط ها و یا پورت ها در هارد دیسک SAS به صورت Parallel نیستند که در هارد های SATA استفاده می شد بلکه از نوع Serial Bus می باشند.

تفاوت این دو نوع رابط در نوع اتصال و سرعت انتقال می باشد.

در رابط های موازی یا Parallel به علت انتقال موازی اطلاعات پهنای باند در بین موارد و دستگاه های مختلف به اشتراک گذاشته می شود و نیازمند پهنای باند بیشتری می باشد.

اما در Serial Bus های هارد های SAS تمامی پهنای باند یک ارتباط به همان دستگاه تخصیص می یابد که موجب افزایش سرعت انتقال می گردد.

در نسخه دوم این تکنولوژی که در سال ۲۰۰۸ معرفی شد سرعت انتقال اطلاعات به ۳ Gbit/s رسید.
و در نسل دوم در سال ۲۰۰۹ به ۶ Gbit/s و در نسل سوم در سال ۲۰۱۳ به ۱۲ Gbit/s رسید.

ظاهر فیزیکی SAS

در مورد ظاهر این نوع هارد دیسک، با توجه به اینکه از خانواده هارد های SATA می باشند.
بسیار مشابه این نوع هارد هاست و تنها در همان پورت اتصال میزانی تفاوت خواهند داشت.

هم خانواده بودن با هارد های SATA به این معناست که در هارد دیسک SAS نیز اطلاعات بر روی دیسک های خشک ذخیره می گردد.

و توسط یک اهرم خوانده می شوند و طراحی هارد های SAS مانند هارد دیسک SSD مشابه با فلش مموری ها نمی باشد.

با توجه به این موضوع مشخص است که هارد های SAS نیز مشابه با SATA و برخلاف SSD می توانند دارای حجم های بالا و فضاهای زیادتری باشند.

و همچنین سرعت آن ها نیز با توجه به نوع اتصال بسیار بیشتر از هارد ها SATA می باشد.

در نتیجه در صورتی که هم زمان هم به سرعت بالا و هم فضای بیشتری نیاز داشته باشیم،

محدودیت های SATA و SSD دیگر در مقابل ما نخواهند بود.

اما همین موضوع دلیل واضحی بر قیمت بسیار بالای این هارد ها می باشد.

بهترین اندازه برای سرعت هارد دیسک:

IOPS (خروجی های ورودی در هر ثانیه) بهترین اندازه برای سرعت هارد دیسک است که میزان داده هایی را که

می توان از آن درایو نوشته و خواند، بیان می کند.

درایوهای SAS تمایل دارند برای رایانه های سازمانی مورداستفاده قرار بگیرند که در آن سرعت و دسترسی بالا

بسیار مهم هستند.

مانند معاملات بانکی و تجارت الکترونیک.

درایوهای SATA تمایل دارند که برای دسکتاپ، استفاده از مصرف کنندگان برای نقش های کمتری مانند ذخیره سازی داده ها و پشتیبان گیری مورد استفاده قرار گیرند. درایو SAS قابل اعتمادتر از درایوهای SATA هستند.

SSD

حافظه SSD بر پایه حافظه فلش است که فلش مموری ها و مموری کارت ها نیز بر همین اساس ساخته می شوند. به زبان دیگر حافظه های SSD شبیه به فلش مموری ها البته در سایز بزرگتر هستند که در کیفیت ساخت و نوع قطعات باهم اختلافاتی دارند.

حافظه SSD رقیبی برای هاردها یا حافظه های HDD محسوب می شود.

زیرا به دلیل مقاومت زیاد و همچنین مصرف برق کمتر و نیز سرعت عملکرد بالا می تواند جایگزین خوبی برای این نوع از حافظه ها باشد.

به شرط اینکه قیمت این نوع حافظه هم کمی به صرفه تر شود.

اگر هم اکنون شاهد ترجیح کاربران به خرید هارد های سخت هستیم به همین دلیل است.

SSD برخلاف HDD به طور کامل الکترونیکی هست و هیچ قسمت متحرک یا مکانیکی در آن وجود ندارد.

این نوع از حافظه ها به علت مزایای قابل توجهی که نسبت به هاردها دارند از نظر قیمت نیز نسبت به هاردها متفاوت هستند و قیمت نسبتاً بالایی دارند.

با همه این تفاسیر این نوع از حافظه ها از نظر میزان فضای ذخیره سازی داده ذخیره سازی داده ها نسبت به

هارد ها ظرفیت کمتری دارند.

آسیب پذیر بودن حافظه های SSD نسبت به قطع ناگهانی برق

- ممکن است اطلاعات درایو از بین برود
 - یا منجر به شناسایی نشدن یا عدم شناسایی اس اس دی منجر شود.
 - که در این مواقع دسترسی به اطلاعات امکان پذیر نیست.
- SSD تک سطحی سلولی یا SLC در برابر چند سطحی سلولی یا MLC گران قیمت تر هستند اما سرعت بیشتری دارند.

پرسرعت ترین و گران ترین مدل از این نوع حافظه ها SSD های مبتنی بر DRAM هستند که زمان پاسخی برابر با ۱۰ میکروثانیه دارند که این سرعت تقریباً ۱۰٪ سایر SSD ها می باشد.

به منظور ارائه قیمت مناسب تر فلش شرکتی یا EFDs را معرفی شدند که کارایی و زمان پاسخ مناسبی دارند.

یک حافظه SSD یک تراشه کنترلر و تعدادی تراشه حافظه برای ذخیره سازی اطلاعات دارد.

تراشه کنترلر پلی میان اجزای حافظه و سیستم میزبان است همچنین وظیفه شناسایی SSD به دستگاه را دارد.

پردازنده‌ی جاسازی شده در این تراشه کد سطح فریم ور را در سطح سیستم عامل اجرا می کند.

تفاوت بین IDE و SATA

درواقع عملکرد این دو کاملاً مشابه است. پروتکل های ارتباطی IDE نسخه قدیمی تر SATA هستند.

SATA ساده تر، راحت تر و است و پیچیدگی کمتری دارد. این طراحی انعطاف پذیر و مقیاس پذیر است.

با این حال IDE و SATA از انواع مختلف کانکتور استفاده می کنند چراکه آن ها نمی توانند بدون آداپتور مبادله اطلاعات کنند.

IDE ها معمولاً از کابل نواری ۴۰ پین ساخته شده اند که می تواند به دو درایو متصل شود.

در حالی که SATA با استفاده از کابل ۷ پین است به شما امکان اتصال به تنها یک درایو را می دهد.

رابط IDE به صورت موازی اجرا می شود در حالی که رابط SATA به صورت سریال اجرا می گردد که سریع تر است.

هنگامی که داده ها به صورت موازی فرستاده می شود، قبل از اینکه روند پردازش آغاز شود بایستی برای رسیدن همه داده ها صبر کنید.

در حالی که در حالت سریال، داده ها تنها از یک اتصال جریان دارند و تأخیر از بین می رود.

SATA از فن آوری های جدیدتر استفاده می کند و از این رو قادر به انتقال اطلاعات با سرعت بالاتری می باشد.

SATA سرعت انتقال اطلاعات اولیه ۱۵۰ مگابایت در ثانیه دارد در حالی که سرعت انتقال اطلاعات IDE تنها ۳۳ مگابایت بر ثانیه است.

اکنون SATA می تواند تا سرعت اطلاعات ۶ گیگابایت در ثانیه را پشتیبانی کند.

در حالی که حداکثر سرعت انتقال اطلاعات در IDE انیز ۱۳۳ مگابایت در ثانیه است.

درایوهای IDE از یک استاندارد Five pin Molex power connection چهار یا ۱۲ ولت استفاده می کند.

درحالی که درایورهای SATA از کانکتور ۱۵ پین ۳/۳ ولتی با ویژگی hot-plug استفاده می کنند.

واقعیت این است که تنها تفاوت موجود بین این دو دستگاه این است که SATA نسخه بسیار پیشرفته تر IDE است.

هر دو هدف مشابه ای را برآورده می کنند، با این حال امروزه بیشتر از SATA استفاده می شود چراکه تولیدکنندگان کمتری مادربردهای سازگار با IDE تولید می کنند.

تفاوت های IDE و AHCI در کنترلر بایوس سیستم

AHCI مخفف Advanced Host Controller Interface است.

یک رابط برنامه نویسی کاربری که یک operation mode را برای پروتکل ارتباطی SATA تعریف می کند. برای حفظ سازگاری با سخت افزارهای قدیمی تر، بیشتر کنترلرهای SATA برای شما حق انتخاب operation mode را فراهم می کنند.

AHCI به کاربران امکان استفاده از ویژگی های پیشرفته ای که برای SATA در دسترس است را فراهم می کند.

اولین ویژگی آن Native Command Queuing (NCQ) است.

بدون NCQ تمامی درخواست های پی در پی بدون هیچ آنالیز و بهینه سازی می خواهند جواب دهی شوند.

NCQ درخواست ها را آنالیز و مرتب سازی می کند و محل دیتاهای درخواست شده که به صورت فیزیکی به هم

نزدیک تر هستند کنار هم گروه بندی می شوند و دسترسی به آن ها با سرعت بیشتر و زمان حداقل انجام می گیرد.

زیرا برای هد هارد کوتاه ترین مسیر را برای دسترسی به داده ها معرفی می کند و مسلماً کاهش صدای هارد را هم

دارد و هد کمتر بر روی دیسک جابجا می شود.

ویژگی دیگر AHCI ویژگی hot plugging است.

یعنی قابلیت اتصال و یا جدا کردن یک هارد درایو از سیستم مثل یک removable disk و اتصال آن مثلاً به یک سیستم دیگر بدون اینکه نیاز باشد تا برای شناسایی هارد توسط سیستم، سیستم را خاموش و روشن کنیم. ویژگی بعدی TRIM است که دیتاهایی که سیستم عامل در ظاهر آن ها را پاک کرده را به طور کامل پاک می کند. و از دوباره نویسی و overwrite داده ها توسط سیستم عامل جلوگیری می کند زیرا این overwrite های متوالی باعث کم شدن کارایی هارد می شود.

اما این نکته را هم باید در نظر داشته باشیم که در AHCI زمان boot طولانی تر می شود.

در تنظیمات مربوط به بایوس قسمت هارد دیسک ها دو وضعیت یا operation mode داریم که هارد دیسک از طریق آن ها با سایر اجزای سیستم ارتباط ایجاد می کند.

IDE استاندارد رابط قدیمی قابل استفاده برای دیویس های ذخیره سازی است، AHCI یک برنامه برای رابط های جدیدتر SATA است.

بیشتر کنترلرهای SATA به شما اجازه ی انتخاب این وضعیت ها را می دهند.

AHCI برای توسعه دهندگان برنامه ها و نرم افزارها و طراحان سخت افزار این امکان را ایجاد می کند که یک متد و شیوه استاندارد برای تشخیص و برنامه نویسی مبدل های SATA//AHCI داشته باشند.

AHCI ویژگی های پیشرفته تری مثل NCQ و همچنین hot plugging را داراست که IDE آن را ندارد.

توجه

نکته : تغییر حالت از IDE به AHCI و برعکس، بعد از نصب سیستم عامل می تواند منجر به مشکل شود.

سعی کردیم در این مقاله به بررسی انواع پروتکل های ارتباطی بپردازیم امیدواریم که مفید واقع شود.

برای کسب اطلاعات بیشتر در رابطه با معرفی انواع پروتکل ذخیره سازی اطلاعات مراجعه نمایید.